

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2016. január 16.

Időtartam: 180 perc

Nyomtatott nagybetűvel töltsse ki!

Név	
E-mail cím	
SG-s csoport	
Pontszám	

STUDIUM GENERALE TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

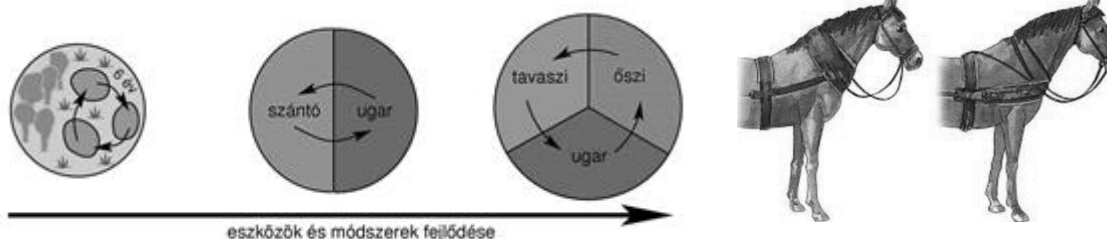
I. EGYSZERŰ, RÖVID FELADATOK

1. A feladat a görög és római antik hitvilághoz kapcsolódik. Ismeretei alapján egészítse ki a táblázat hiányzó elemeit! (elemenként 0,5 pont)

Görög isten	Római isten	Meghatározás
Zeusz		
		A tengerek istene
	Mars	
Aphrodité		

4 pont

2. A következő feladat a kora középkori Európa mezőgazdasági fejlődésére vonatkozik. Válaszolja meg a források, illetve saját tudása alapján a következő kérdéseket!

A földművelés fejlődése

Az igavonás fejlődése

- a.) Nevezze meg a korban használatos három földművelési módszert (1 pont)

.....

.....

- b.) Melyik volt ezek közül a legjövedelmezőbb? Válaszát indokolja! (elemenként 0,5 pont)

.....

.....

- c.) Mi váltotta fel a nyakhámot? Miért jelentett ez előrelépést? (elemenként 0,5 pont)

.....

.....

- d.) Hogyan nevezték az uradalom azon részét, melyet a földesúr saját célra, robottal műveltetett? (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

3. A következő feladat az Aranybullához kapcsolódik. Válaszoljon az alábbi kérdésekre a források és saját ismeretei alapján! (elemenként 1 pont)

„A tizedet pénzül megváltani senki ne tartozzék, hanem a mit a föld terem, bort vagy gabonát, abból fizessék. És ha ebben a püspökök ellentartók lesznek, nem segítjük őket.”

/1222. évi XX. törvénycikk/

„[...] ez a levél adjon szabad hatalmat mind a püspököknek, mind más jobbágyuraknak és országunkbeli nemeseknek mindnyájan és egyen-egyen, jelenvalóknak és jövődöbelieknek és az ő megmaradékoknak, hogy mind nekünk, mind az utánunk következő királyoknak minden hűtelenség szégyenvallása nélkül ellentállhassanak és ellentmondhassanak mind örökké. [...]”

/1222. évi XXXI. törvénycikk/

- a.) Nevezzen meg legalább két okot, ami az Aranybulla kiadásához vezetett! (elemenként 0,5 pont)

.....
.....

- b.) Milyen esetben lehetett élni a XXXI. törvénycikk által említett joggal? (1 pont)

.....
.....

- c.) Melyik csoportnak az érdekei sérültek, néhol nem érvényesültek az Aranybullában? (1 pont)

.....

- d.) Ezen csoport sérelmeinek orvoslására ki és mikor újította meg az Aranybullát? (elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

4. A feladat Károly Róbert gazdaságpolitikájával kapcsolatos. A források és saját tudása alapján válaszoljon a megadott kérdésekre!

A, „[...] azt akarjuk, hogy harmadrészig égetett [...] és nagyobb számban kibocsátandó ezen mostani pénzünk egész országunkban változatlanul állandó forgalomban maradjon....”

/1342. évi dekrétumból/

B, „[...] elrendeltük és parancsoljuk, hogy [...], minden egyes kapu után, amelyen szénával vagy gabonával megrakott szekér képes befordulni vagy azon át kijönni [...] 18 dénárt a kamarák ispánjainak a kezéhez kell szolgáltatni és fizetni.”

/I. Károly 1342. évi dekrétumából/

C, „[...] a királyságunkon áthaladó kereskedőknek egyetemlegesen és egyenként üdvözetünket [küldjük]. [...] kijelentjük nektek, hogy királyságunk egészén átmenve javaitokkal és áruitokkal a [...] [kötelező vámot megfizetvén [...]] szabadon és biztonságosan közlekedjete.”

/I. Károly okleveléből, 1316/

D, „[...] arany-, illetve ezüstbányákból származó, a bányászok szokása szerint befolyó királyi jövedelmek [...].”

/I. Károly okleveléből, 1327/

- a.)** Töltse ki a táblázatot a megfelelő források betűjeleivel és a hozzájuk kapcsolódó fogalmak sorszámaival! A megadott fogalmak közül kettő kimarad. (elemenként 0,5 pont)

Meghatározás	Fogalom sorszáma	Forrás betűjele
A jobbágyság portánként fizetett adója.		
Bányabér		
Firenzei mintára veretett értékálló pénz.		
Kereskedelmi adó		

1. kapuadó
2. füstpénz
3. aranyforint

4. harmincadvám
5. koronavám
6. urbura

- b.)** Melyik társadalmi réteg fizette a B jelű forrás adóját? Melyik uralkodónk reformálta meg ezt az adónemet? (elemenként 0,5 pont)

.....

5 pont

5. A feladat az Oszmán Birodalomhoz kapcsolódik. A források és saját ismeretei alapján döntse el a forrásokról, hogy igazak vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! (helyes soronként 0,5 pont)

„Kezdetben hadifoglyok közül "sorozták", később a birodalom keresztény lakosságú területein kivetett [...] gyermekadóból szedték össze az újoncokat. A tíz év körüli fiúkat áttérítették az iszlám hitre, s vidéki nagybirtokokra küldték "nevelésre", azaz valójában munkára, majd húszévesen visszatérhettek a szultánhoz, és elit gyalogosként szolgálhatták őt.”

/B. Szabó János: Az oszmán-török hadigépezet fénykora (1300-1574)/

„Bizánc bukása hatalmas csapás volt a keresztény világ számára, elsősorban szimbolikus okokból, másodsorban pedig azért, mert Európa legnagyobb városa korábban hatalmas erőket kötött le, és ezek most már Európát, közvetlenül pedig Magyarországot fenyegették. Mehmed Bizánc elfoglalása után – a római császárok örökösének nyilvánítva magát – már Nándorfehérvár, Buda és Bécs elfoglalását tervezte, igaz, az első kísérlet során Hunyadi János még sikerrel állta útját.”

/Tarján M. Tamás: 1453. május 29. - Konstantinápoly az oszmánok kezére kerül/

	Állítások	IGAZ	HAMIS
a.)	A szpáhik az oszmán hadsereg irreguláris részének a gerincét alkották, akik szolgálatukért cserébe birtokot kaptak a szultántól.		
b.)	A janicsárok utánpótlása szempontjából kulcsfontosságú volt a devsirme (gyermekadó).		
c.)	XV. századtól kezdve az oszmán hadsereg kulcsfontosságú részévé vált a tűzérés, ami nagy szerepet játszott Konstantinápoly elfoglalásában.		
d.)	Az oszmánok jelenléte Ruméliában a XV. század végén vált tartóssá.		
e.)	Október 26-a, Kászim napja fontos volt a törökök európai hadjárataiban, ugyanis ezt az időpontot követően állították le hadműveleteiket és vonultak délebbre.		
f.)	Miután II. Mohamed elfoglalta Konstantinápolyt, szabaddá vált az út Európa felé, így meg is kezdődtek a dél-balkáni hadműveletek.		

3 pont

6. A feladat a mohácsi vészhez és az ország három részre szakadásához kapcsolódik. A térkép, a forrás és saját tudása alapján válaszoljon a következő kérdésekre!

Magyarország 1541 után

„Az elmúlt években Allah kegyelmével és győzedelmes kardom segítségével meghódítottam Magyarországot és fővárosát, Budát. Akkor Magyarország királyságát János királyra ruháztam, aki adófizetésre kötelezte magát érte. Halála után pedig országát fiának ajándékoztam. A szomszédos Ferdinánd is szeretett volna azonban király lenni, ezért testvérének, Károlynak szövetségével óriási hadat gyűjtött össze. Ezekkel bejött, és hatalmat szerzett magának Magyarországon, s ostrom alá vette Buda városát. Én ekkor hős vezéremet, Mehmed pasát Buda felé küldtem. Célom tulajdonképpen az volt, hogy Budát az iszlám egyik házává tegyem, és Magyarországot birtokomba vegyem. János király fiát, ki Budában volt, megajándékoztam Erdély bánágával, Magyarországot pedig az Oszmán Birodalomhoz csatoltam.”

/Szulejmán győzelmi jelentéséből, 1541/

- a.) Adja meg a mohácsi csata időpontját (napra pontosan) és a két résztvevő uralkodó nevét! (elemenként 0,5 pont)

.....

- b.) Kire utal a forrásban említett János király elnevezés? (0,5 pont)

.....

- c.) Mikor foglalta el a török Budát? (0,5 pont)

.....

d.) Hogy hívták a korban a három a római számmal ellátott területet? (elemenként 0,5 pont)

I. ....

II. ....

III. ....

4 pont	
--------	--

7. Az alábbi feladat a reformációval kapcsolatos. Kösse össze az egyes eseményeket a hozzá tartozó évszámmal és tartami elemmel! (elemenként 0,5 pont)

Index	katolikus megújulás megalapozása	1529
augsburgi vallásbéke	tiltott könyvek listája	1545
speyeri birodalmi gyűlés	birodalmi átokkal sújtják Luthert	1521
wormsi birodalmi gyűlés	„akié a föld, azé a vallás”	1555
tridenti zsinat kezdete	reformáció terjesztésének megtiltása	1559

5 pont	
--------	--

8. A következő feladat XIV. Lajos abszolutizmusához kapcsolódik. Egészítse ki a szöveget a megadott szavakkal! (Minden helyre csak egy válaszlehetőséget kell beírni.) (elemenként 0,5 pont)

XIV. Lajos (más néven a .....) uralkodása alatt Franciaország az abszolutizmus mintaállama volt. ....-ban/ben fényűző palotát építtetett, és innen irányította országát. Ebben segítségére voltak különböző tanácsok (pl. haditanács, pénzügyi tanács). Az ezekben hozott döntéseket ..... közvetítették a városokba. Gazdasági minisztere, ... egy újfajta gazdaságpolitikát igyekezett bevezetni, amelynek az volt a célja, hogy a nemesfémeket az országban tartsa, azaz az export értéke nagyobb legyen, mint az importé. Ezt ..... segítségével tervezte megvalósítani. Ezt a gazdaságpolitikát hívjuk .....-nak/nek. Létrehozott egy ..... hadsereget, amely egy jól felszerelt és kiképzett állandó zsoldos sereg volt. Fenntartása óriási költségekkel járt, ezért a kihasználtság érdekében folyamatosan háborúzott. Részt vett a/a ..... örökösödési háborúban. Ezalatt eleinte támogatta a Rákóczi-szabadságharcot is. XIV. Lajos halála után

azonban nem tudott sokáig működni az abszolutizmus. Túléltekezése miatt Franciaország a pénzügyi csőd felé sodródott.

reguláris, merkantilizmus, osztrák, Versailles, Colbert, fiziokratizmus, Napkirály, intendánsok, spanyol, rendeletek, kereskedelem, védővámok, Louvois, Párizs, patrimonialis, Lovagkirály

4 pont	
--------	--

- 9. A következő feladat a reformkori országgyűléssel kapcsolatos. A források, és saját tudása segítségével válaszoljon a feltett kérdésekre!**

Pozsony látképe

„... mindazon szomorú következésnek, [...] melyeknek mindennapi tanúi vagyunk, nincs főbb oka, mint pénzbeli összeköttetésink hibás elrendeltetése s az abból természetesen következő tökéletes híja minden hitelnek. Ezen hiányt látom minden fizikai természetlenség okának, mikor p. o. 100 ezer vagy több holdnyi föld birtokosa csak egy forintról se tud bizonyos hitelt adni, s pénzben szűkölködik;”

/Széchenyi István: Hitel/

- a.) Miért volt jelentős a képen látható város a reformkorban? (0,5 pont)**

.....

- b.) Melyik évben jelent meg a Hitel című mű, és melyik törvény Széchenyi szerinti elavultságát emeli ki a forrásrészlet? (elemenként 0,5 pont)**

.....

- c.) Milyen lapot hozott létre és szerkesztett Kossuth Lajos az 1832-36 közötti országgyűlésen? Hogyan reagált erre a Habsburg udvar? (elemenként 0,5 pont)**

.....

d.) Soroljon fel három politikai csoportot a reformkor idejéből! (elemenként 0,5 pont)

.....

.....

4 pont	
--------	--

10. A következő feladat a dualizmus kori magyar társadalomra vonatkozik. A források és saját tudása segítségével válaszoljon az alábbi kérdésekre!

a.) Hogy hívjuk a feudális társadalmi viszonyok fennmaradásának és az urbanizálódó társadalom a korszakban jellemző sajátos együttélését? (0,5 pont)

.....

b.) Milyen - a korban ugrásszerűen megnövekvő - ipari beruházások növelték jelentős mértékben a kereskedelmi forgalmat és a lakosság mobilitását? (0,5 pont)

.....

c.) A dualizmus társadalma sok rétegre oszlik. Az alábbiakban az egyes rétegek képviselőinek egy napjáról olvashat bővebben. Döntse el saját tudása alapján, hogy melyik ember melyik réteghez tartozik. Írja be a megfelelő betűt a táblázat odaillő részébe! Figyelem, két leírt személynek nincs helye a táblázatban. (elemenként 0,5 pont)

- A.** Lajos apró fejfájással ébredt a tegnap este megrendezett elegáns fogadás után. Ébredés után az éjjeli szekrényen megnézi azt a – ma már rég elfeledett – képet, melyen jómódúan pózol családjával a vidéki birtok előtt. Azóta sok víz lefolyt a Dunán, most egy bérházban élnek családjával, hivatali állásából nem telik annyi kiadásra, mint a régi élete során megszokta azt. Talán ő is tudatában van ennek, azonban semmi pénzért sem engedné meg magának, hogy visszavegyen a régi életstílusából, így egyre nagyobb adósságba veri magát.
- B.** László életében nagy fordulatot hozott az 1848-as év. Innentől kezdve szabadon gazdálkodhatott mintegy 70 holdas földbirtokával. Ezt a napot is úgy kezdte meg, mint az összes többit: üdvözölte a földjein dolgozó munkásokat, majd röviden eligazította őket az aznapi munkájuk felől. A nap további részében adminisztrációval foglalkozott, számba vette birtokának jövedelmét, s a kiadásait is.
- C.** Sándor a keddi napot utálja a legjobban. Ekkor ugyanis nem dolgozhat a saját kis birtokán, teljesen ingyen kell dolgoznia. Az egész napi robotolásban rendkívül elfáradt, így amikor a saját kis birtokához ér, egyből lefekszik aludni.
- D.** Ferenc a mai napján szembe kell, hogy nézzen egy jelentősnek bizonyuló problémával. Családi vállalkozás, mely áprilisban lenne két éves finanszírozási gondokba ütközött, és lehet, hogy meg kell szüntetnie azt, köszönhetően annak, hogy nem termel bevételt a vállalkozás. A megoldási javaslatok kidolgozása után úgy döntött, hogy egy kávéházban találkozik értelmiségi barátaival, hogy megbeszéljék a politikai történeteket.
- E.** János ma is úgy kezdi napját, mint ahogy szokta hétfőnként. Felkel a vidéki birtokán, elolvassa a reggeli híreket, majd körbenéz a közel 2000 holdas birtokán, hogy minden rendben megy-e. Délután Pestre megy a lovaskocsijával, hiszen időben ott kell lennie az

Országház gyűlésén. Szűk baráti rétegével törvényalkotás közben megbeszélik, hogy este a kaszinóban vezetik le a nap fáradalmait.

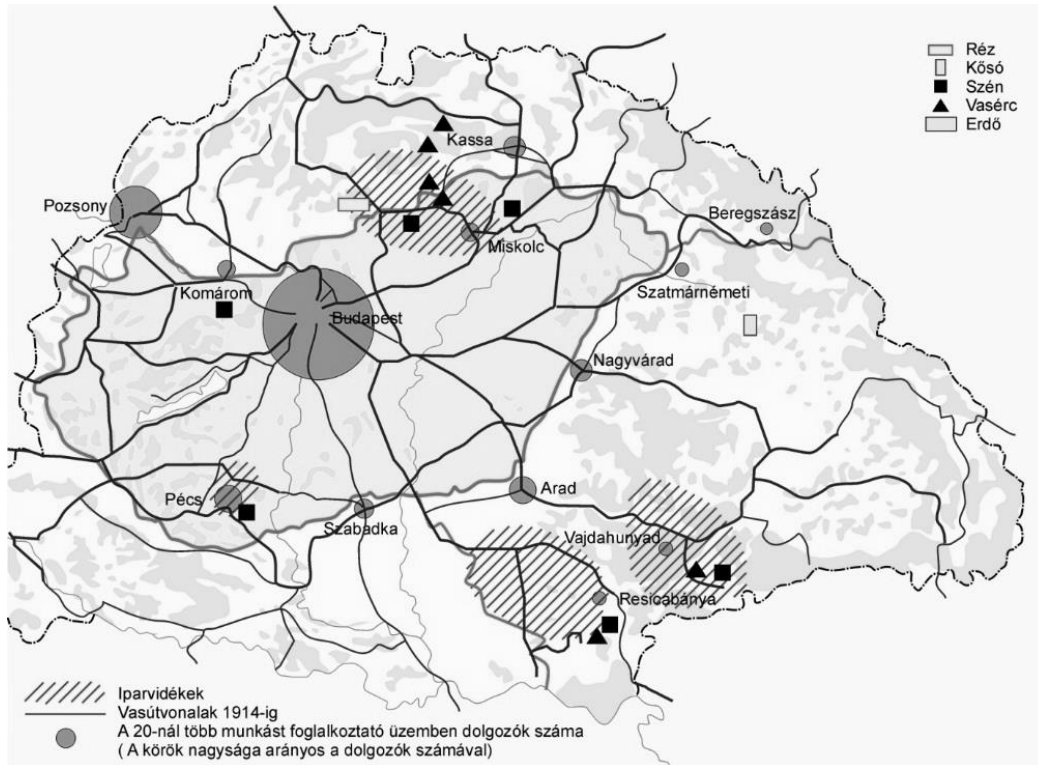
- F.** Géza a mai napot se várta túl szívesen, hiszen az elmúlt két hete ugyanúgy nézett ki. Már egy jó ideje nem láthatta családját, de ez nem is meglepő, hiszen az országra törő sereg ellen kell felvennie a harcot többedmagával. Amikor nincsen háború, viszonylag szereti az életmódját, hiszen bajtársaival ilyenkor könnyedebb hangulatban telnek a hétköznapiak.
- G.** József nem szívesen kelt fel reggel az ágyból, köszönhetően annak, hogy a tegnapi munka után nem volt elég ideje kipihenni fáradalmait. Azonban muszáj volt megtennie ezt, hiszen ma is vár rá a munka a Weiss Manfréd Acél- és Fémműveknél. József szomorúan gondol vissza azokra az időkre, amikor nem volt még szakképesítése, és több munka mellett sokkal kevesebb bért kapott. Legalább amióta kitanulta az acél megmunkálás szakmáját, azóta javult egy picit a sora. Munka után csak arra maradt ideje, hogy megigyon egy Dupla Márciusi sört, mielőtt aludni menne.
- H.** Ábrahám napja a tárgyalásról fog szólni. Az ország egyik legnagyobb gyárának a tulajdonosa, s ma fog eldölni, hogy milyen irányba mehet a cég expanziója. A tárgyalás előtt még azonban elmegy a Dohány utcai zsinagógába, hiszen büszkén vállalja zsidó származását. A nap végeztével elolvassa a híreket, hiszen érdekli a politika, viszont döntéshozásban nem akar részt venni.

Arisztokrácia	Kispolgárság	Dzsentri	Nagypolgárság	Paraszság	Munkásság

Egyik sem: .....

5 pont	
--------	--

11. A következő feladat a Trianoni békéhez kapcsolódik. A forrás és a saját tudása alapján válaszoljon az alábbi kérdésekre!

Trianon gazdasági hatásai

- a.) Mikor írta alá a trianoni békediktátumot a magyar delegáció (napra pontosan)? (0,5 pont)

.....

- b.) Soroljon fel négyet a trianoni béke negatív elemei közül! (elemenként 0,5 pont)

.....

.....

.....

- c.) Hogyan nevezik a békediktátum okozta területi veszteségek felülvizsgálatát szorgalmazó meghatározó nemzeti eszmét? (0,5 pont)

.....

3 pont

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó feladat,

kettő, a **magyar történelemre** vonatkozó, egy **rövid** és egy **hosszú**,

különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	12.	Ókori Róma	rövid
	13.	Reneszánsz és humanizmus	rövid
Magyar történelem	14.	Szent István államszervező tevékenysége	rövid
	15.	Honfoglalás	hosszú
	16.	A Rákóczi-szabadságharc	rövid
	17.	Nándorfehérvári diadal	hosszú
	18.	Az 1848/49-es szabadságharc	rövid
	19.	Kiegyezés	hosszú

Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit.

Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!

Karikázza be a választott oszlop betűjelét!

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	12.	12.	12.	12.	12.	12.	13.	13.	13.	13.	13.	13.
rövid	14.	14.	16.	16.	18.	18.	14.	14.	16.	16.	18.	18.
hosszú	17.	19.	15.	19.	15.	17.	17.	19.	15.	19.	15.	17.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.
A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

- 12. A következő feladat az ókori római köztársasághoz kapcsolódik. A hódító háborúk nyomán komoly mezőgazdasági válság alakult ki a Birodalomban. Milyen okokban keresendő a válság kialakulása és elmélyülése?** (rövid esszé)

„[...] az itáliai mezőgazdaság válságát idézte volna elő, összekapcsolva azt az agrárkérdés krónikus nehézségeivel. Különösen hangsúlyozni szokták a tulajdon koncentrációjának folyamatát, amely hosszú távon fölvetette az agrárreform még súlyosabb problémáját. [...]”

/www.romaiakor.hu/

„A gazdasági élet alapja a mezőgazdaság volt, a lakosság túlnyomó többsége földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozott. [...] A hódító háborúk nyomán átalakult a termelés struktúrája is: a rabszolgák tömeges alkalmazása és az olcsó tengerentúli gabona beáramlása következtében [...]”

/Harmat Árpád Péter: A Római Birodalom története a köztársaság korában/

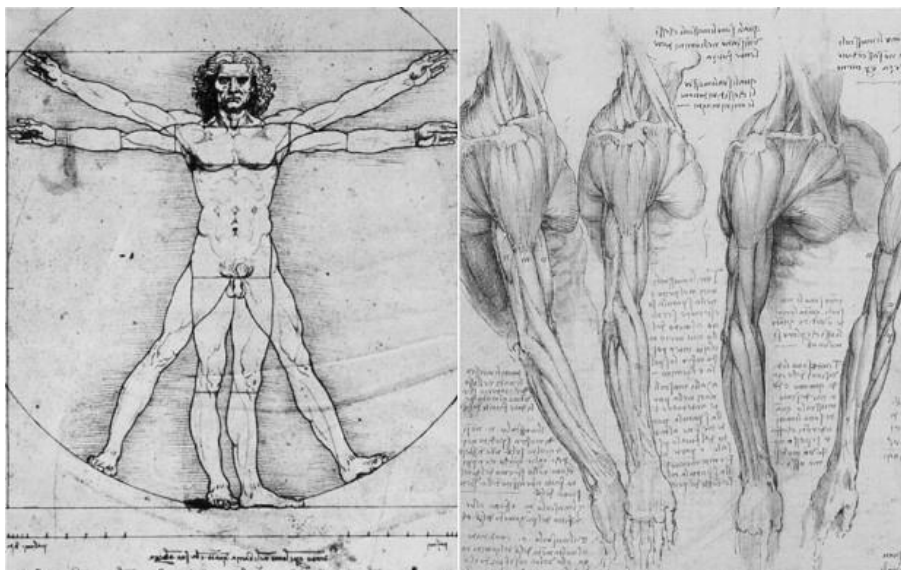
- 13. Az alábbi feladat a reneszánszsal és a humanizmussal kapcsolatos. A források, valamint saját ismeretei segítségével mutassa be röviden a reneszánsz legfontosabb gondolatait! Válaszában térjen ki a humanizmus szerepére is!** (rövid esszé)

„Miként egy jól töltött nap után boldog álom következik, úgy a jól eltöltött élet után boldog halál vár.”

/Leonardo da Vinci/

„[...] a középkori filozófia kizárólag vallásos jellegű volt: Ismereteinek tárgyát, tartalmát, módját a kinyilatkoztatott vagy kijelentett (pozitív) hitből merítette, s csakis az érzéki világot meghaladó (transzcendens, metafizikai) dolgokkal foglalkozott. Ezért nevezzük teológikus (Isten tulajdonságait, működését stb. magyarázó) filozófiának. Az újkori filozófia először lerázta a dogmák bilincseit, elvetette Arisztotelész föltétlen tekintélyét. A szabadság és az öntudatos gondolkodás hirdetője lett.”

/Darai Lajos Mihály: A reneszánsz a filozófia kultúrtörténetében/

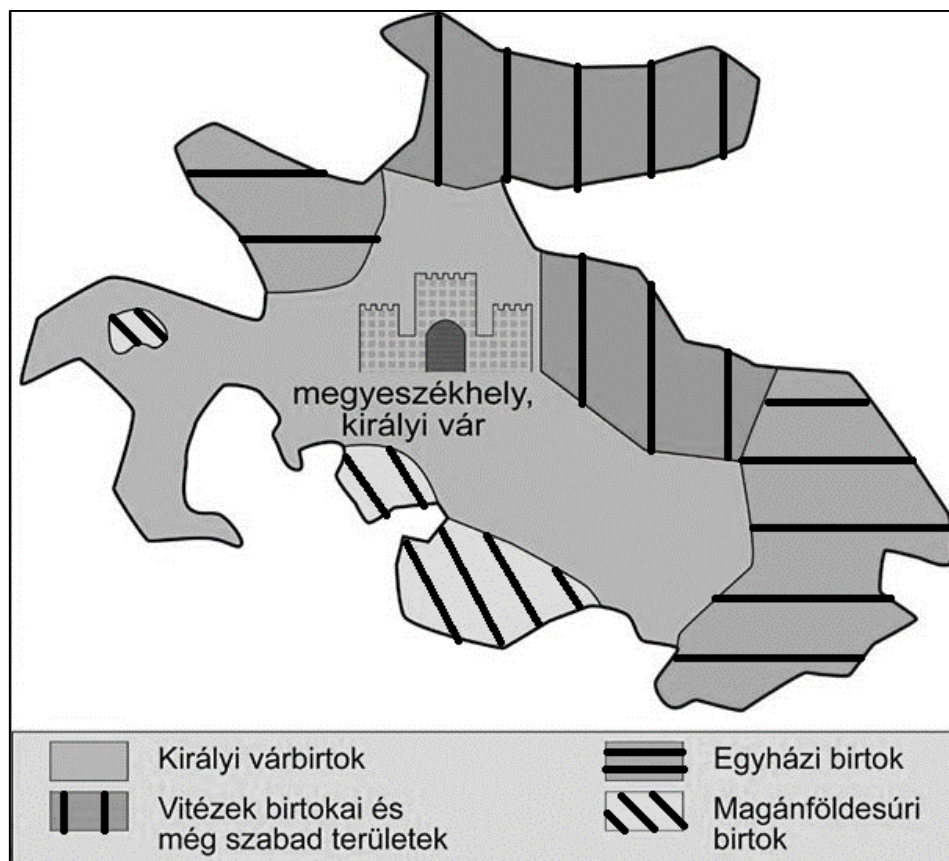

Leonardo Da Vinci anatomia-rajzai

- 14. A következő feladat Szent István államszervezési tevékenységéhez kapcsolódik. A források és saját ismeretei alapján mutassa be, hogyan szerveződött meg az egységes közigazgatás a Magyar Királyság területén!** (rövid esszé)

„Az államszervezésben természetesen nélkülözhetetlen volt a politikai szervezet létrehozása. Ez annyit jelentett, hogy olyan központokat kellett kialakítani, amelyek biztosították a király hatalmát. [...] István német minta alapján szervezte a megyéket, de a magyar viszonyokhoz kellett igazodnia. A megyék határait a várak, az egyházmegyék és a törzsi területek szabták meg.”

/Herber-Martos-Moss-Tisza: Történelem III./

A királyi vármegye területi felépítése

- 15. Az alábbi feladat a honfoglaláshoz kapcsolódik. Mutassa a be a források, ismeretei és a középiskolai történelem atlasz segítségével a honfoglalás kiváltó okait! Elemzésében térjen ki a vándorlás előzményeire, illetve azok bizonytalanságára, ellentmondásaira!** (hosszú esszé)

„A száznolcz nemzetségből osztán kiválogatták a hadra erős férfiakat, mindegyikből tizezer fegyverest szedvén, s a többi Scythiában hagyván, hogy országukat az ellenségtől őrizzék. S emelt zászlókkal megindulván a besenyők és fehér kúnok földén átvonulának; (...) végre minden kár nélkül, az említett népek ellenére, a Tisza vizéig jutának. Melly tartományt körültekintvén az egész községnek tetszett, hogy ne menjenek tovább barmaikkal és cselédeikkel; mert feleségeikkel, sátrakkal és szekerekkel szállottak vala ki országukból.”

/Kézai Simon Mester Magyar krónikája/

„Miután azonban Simeon (bolgár cár) újból kibékült a rómaiak császárával és bátorságban érezte magát, a besenyőkhöz küldött, és megegyezett velük, hogy leverik és megsemmisítik a türköket. És amikor a türkök hadjáratra mentek, a besenyők Simeonnal a türkök ellen jöttek, családjaikat teljesen megsemmisítették és földjük őrzésére hátrahagyott türköket gonoszul kiölték onnét. Miután pedig a türkök visszatértek, és földjüket ilyen pusztán és feldúlva találták, letelepedtek arra a földre, melyen ma is laknak.”

/Bíborbanszületett Konstantin: A birodalom kormányzásáról/

„Néhány év múlva a besenyők rátörtek a türkökre, és fejedelmükkel, Árpáddal együtt elűzték őket. A türkök tehát megfutamodván, földet kerestek, ahol megtelepedhetnének, s jövőn, ők meg elűzték Nagy Moravia lakóit, s megszállták azok földjét, amelyen a türkök most is mindmáig laknak.”

/Bíborbanszületett Konstantin: A birodalom kormányzásáról/

- 16. A feladat a Rákóczi-szabadságharchoz kapcsolódik. Mutassa be a források és saját ismeretei segítségével, milyen belső (gazdasági, társadalmi, katonai) okok vezettek a szabadságharc elvesztéséhez!** (rövid esszé)

„Elrendeltem, vezessék hozzám a hegy túlsó oldalán tartózkodó csapatokat. Déltájban érkeztek, botokkal és kaszákkal felfegyverezve. Ötszáz ember helyett alig volt kétszáz gyalogos, rossz parasztpuskákkal felszerelve, és ötven lovas. Vezérük Esze Tamás volt [...]. Puskák hiányában kardokkal, és vasvillákkal és kaszákkal fegyverkeztek fel, és kijelentették, hogy velem akarnak élni-halni.”

/II. Rákóczi Ferenc: Emlékiratok/

Libertás

- 17. A következő feladat Hunyadi és a törökök harcához kapcsolódik. A források, az atlasz, valamint saját ismeretei segítségével mutassa be a nándorfehérvári ütközetet! Válaszában térjen ki a magyar belpolitikai helyzetre, valamint Hunyadi János szerepére a csatában!** (hosszú esszé)

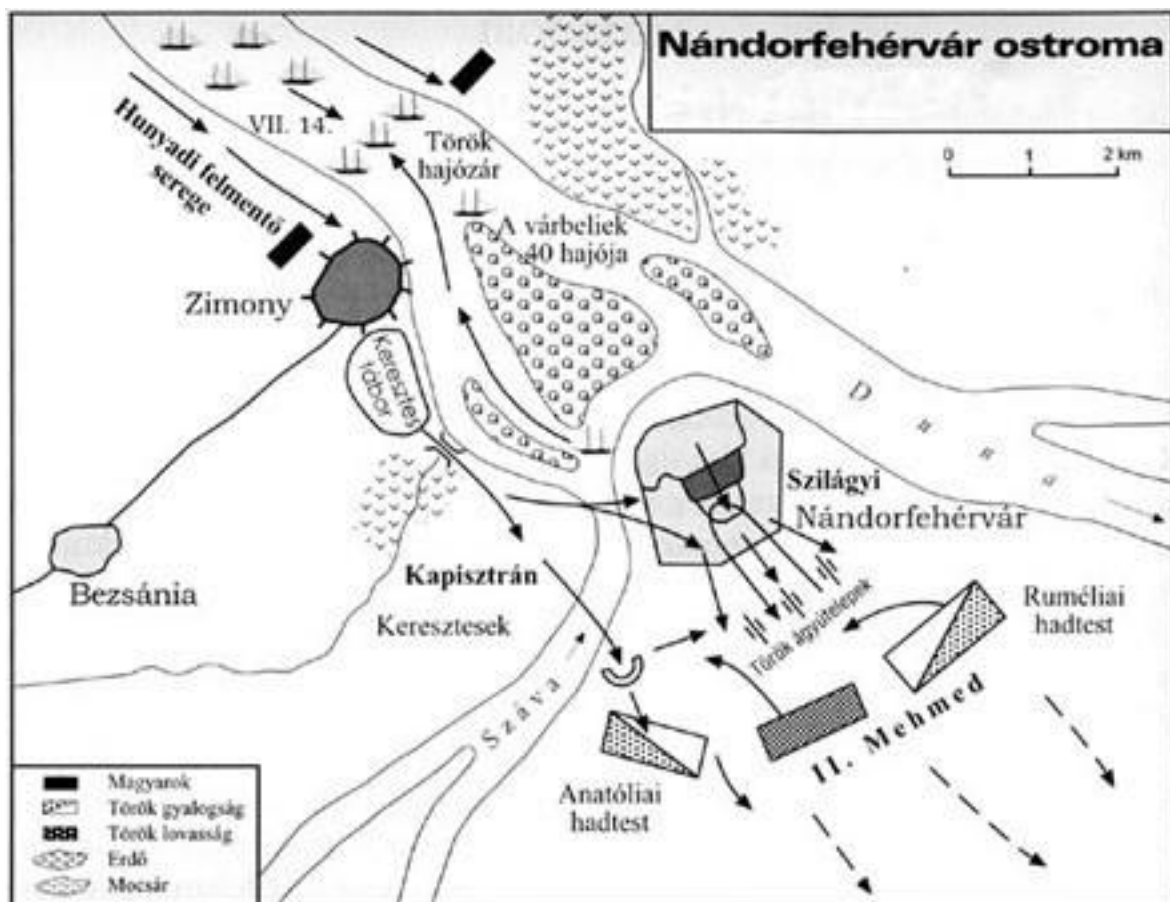
„Mindennek dacára Magyarországon az összefogásnak csupán minimális jele mutatkozott, a nemesség nagy része ugyanis az V. László (ur. 1453-1457) és Hunyadi János körüli bárói ligákba tömörült, és bár az erdélyi vajda a török elleni harc ünnepelt bajnoka volt, sikereit gyakran éppen a király környezetében befolyást szerző Garaiak és Cilleiek gáncsolták el.”

/Rubiconline/

„A 80 ezer fős török sereg támadása 1456. július 4-én indult, s a várat Kórogyi János macsói bán és Szilágyi Mihály 7000 fős katonasága védte. A szultán körbezárta a védőket, s mivel nem tartott segítségtől, a kiéheztetés mellett döntött. Az események akkor gyorsultak fel, mikor Hunyadi vízi csatában áttörte az ostromzárát, biztosítva ezzel az utánpótlást. A nagy török rohamra július 21-én került sor, s a csapatok egy része eljutott a fellegrárig, de Hunyadi felmentő serege viaszorította a támadókat. Bár a következő támadással várni akart, másnap a várból kiszivárgó keresztések akcióba kezdtek. Hunyadi kénytelen volt a spontán támadás élére állni, ami váratlan sikert hozott. Elfoglalták a török ágyúkat, és azzal lőtték az ellenséget. Bár a szultán is bekapcsolódott a harcba (meg is sebesült), az ostromlók saját táborukba szorultak vissza. A török sereg még aznap éjszaka elvonult a vár alól. [...]”

/Herber-Martos-Moss-Tisza: Történelem III./

Nándorfehérvár ostroma

18. A következő feladat az 1848/49-es szabadságharchoz kapcsolódik. A források és saját ismeretei segítségével ismertesse a szabadságharc bukásának legfontosabb tényezőit! (rövid esszé)

Kossuth Lajos és Görgei Artúr

Hadseregek létszáma 1849 nyarán

„A határ túloldalán rémisztő hírek terjedtek Hurban, a volt szlovák lelkes irgalmat nem ismerő erőszakoskodásairól, amivel a környező vármegyékben nagy riadalmat keltett. [...] feladata nem volt más, mint a szlovákok magyarokkal szembeni felbujtása. [...] Szónoklatát a császár népe iránt tanúsított atyai szeretetének dicséretével kezdte, s különös nyomatékkal azt hangoztatta, hogy »az uralkodó hajlandó volt – alattvalóit megkímélve annak gondjától – a kormányzás minden nyűgét magára vállalni.«”

/Pulzsky Terézia: Egy magyar hölgy emlékirata/

„Ezen kibékülés [a nemzetiségekkel] s illetőleg szövetségnek alapjául három elv szolgál, melyektől semmi esetre és semmi feltétel által el nem térünk, mert az ezen kívüli eltérés magunk elleni öngyilkosság volna [...]”

/Batthyány Kázmér körlevele a nemzetiségekkel folytatandó tárgyalások irányelveiről/

19. A következő feladat a kiegészítéshez kapcsolódik. A források és saját ismeretei segítségével mutassa be, hogy milyen események vezettek a kiegészítéshez, illetve ismertesse röviden annak tartalmát! (hosszú esszé)

Deák Ferenc

Teleki László

„[...] Csak azért szólunk ezekről, hogy a történelemben is bebizonyítsuk, miszerint alkotmányos önállásunk mellett sem veszett miattunk és általunk a birodalom biztossága. Mi nem akarjuk ezen alkotmányos önállást feláldozni csupán azért, mert a lajtántúli népek új alkotmányának egyes pontjai másképp hangzanak; de készek leszünk mindenkor törvényszabta úton saját törvényeinket a birodalom. szilárd fennállhatásának biztosságával összhangzásba hozni, s a lajtántúli országok szabadságának és alkotmányos kifejlődésének útjában állani soha nem fogunk.”

/Húsvéti Cikk, Deák Ferenc, 1865/

„1. § Az arány, mely szerint a *pragmatica sanctio* folytán az 1867:XII. törvénycikkben közöseknek ismert államügyek költségei a magyar korona országai és Ő Felsége többi országai által viselendők, az idézett törvénycikk 19. és 20. szakaszában körülírt módon kölcsönös egyezmény útján, a magyar korona országaira nézve 30, s Ő Felsége többi országaira nézve 70 százalékban állapittatik meg.

2. § Ezen hozzájárulási arány, szintén a magyar korona országai és Ő Felsége többi országai közös megállapodása szerint, 10 évig marad érvényben, és pedig 1868. évi január 1-től 1877-dik évi december 31-éig.”

/1867. évi XIV. törvénycikk/

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

2015. január 16.

2. Rövid (magyar) esszé

This image shows a full page of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for handwriting practice or general writing. There are no margins, text, or other markings on the page.

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

[illegible]

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Antik hitvilág	4	
	2. Mezőgazdasági technika fejlődése	4	
	3. Aranybulla	4	
	4. Károly Róbert	5	
	5. Oszmán Birodalom	3	
	6. Mohács és az ország három részre szakadása	4	
	7. Reformáció-ellenreformáció	5	
	8. XIV. Lajos abszolutizmusa	4	
	9. Reformkor	4	
	10. Dualizmus társadalma	5	
	11. Trianon	3	
	Összesen	45	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges, kifejtendő feladatok	12. Ókori Róma	12	
	13. Reneszánsz és humanizmus	12	
	14. Szent István államszervező tevékenysége	12	
	15. Honfoglalás	21	
	16. A Rákóczi-szabadságharc	12	
	17. Nándorfehérvári diadal	21	
	18. Az 1848/49-es szabadságharc	12	
	19. A Kiegyezés	21	
	Összesen	45	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I.+II.		90	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma			

_____
Javító tanár

Dátum: .....

Piszkozati lap

(Nem kerül értékelésre!)